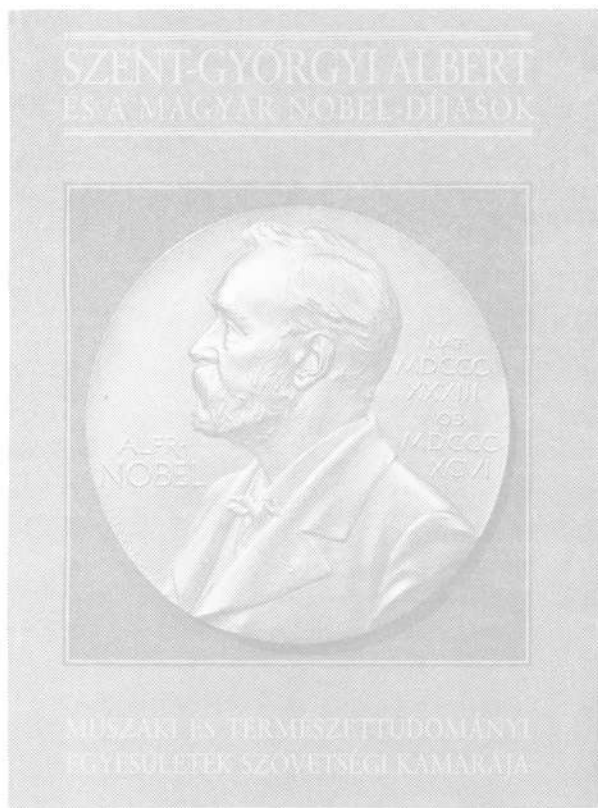

Szent-Györgyi Albert és a magyar Nobel-díjasok

Szent-Györgyi Albert és a magyar Nobel-díjasok / írta és szerk. Nagy Ferenc; [közr. a] Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségi Kamarája. – Bp.: MTESZ, 1993. – 52 p. Bibliogr.: p. 51–52. ISBN 963 8012 56 0

Szent-Györgyi Albert születésének 100. évfordulójára jelent meg ez a kötet is. A nagy tudós életének és munkásságának bemutatásán túl – aki eddig az egyetlen magyar állampolgárságú Nobel-díjas – a kiadvány nagy érdeme, hogy összegyűjti a magyar származású, magukat általában magyarnak valló Nobel-díjas tudósok fontos életrajzi adatait, ismerteti tudományos munkásságukat. Az ismertetéseknél azonban sokkal többet mond emberségükről, kutatásaikról az a néhány levél, amelyet egymásnak írtak, és amelyet e kis kötet publikál.

A szép kiállítású, sok és fontos információt tartalmazó kiadvány valószínűleg – legalábbis remélhetőleg – csak kezdete a magyar származású, sokszor magyar iskolát járt Nobel-díjasok megismertetésének.

G. V.

Hírek nemzetközi szervezetek információfejlesztési tevékenységéről

INASP

A Tudományos Publikációkhoz Történő Hozzáférés támogatására nemrég nemzetközi hálózat, *INASP* (*International Network for the Availability of Scientific Publications*) létesült. Ennek létrehozásában három nemzetközi szervezet működött együtt: a Tudományos Egyesületek Nemzetközi Tanácsa (*ICSK*), az *UNESCO* és a Harmadik Világ Tudományos Akadémiája (*TWAS*).

Az *INASP* célja olyan hatékonyan működő együttműködési hálózat létrehozatala és üzemeltetése, amely megfelelő kapcsolatot teremt a tudományos könyveket és folyóiratokat adományozni szándékozó és dotációkat kérő könyvtárak és intézmények között. Az *INASP* „clearinghouse”-ként kíván működni a tudományos irodalom cseréjének előmozdítása érdekében.

A munka első eredményeként két adatbázis jött létre. Az egyik az adományként felajánlott művekre, és

a különösen olcsó formában publikált tudományos irodalomra vonatkozóan közöl forrásadatokat. A másik a kedvezményezett intézmények jegyzékét tartalmazza.

A hálózat tanácsadó szerepet is vállal az adományozók és kedvezményezettek kapcsolatának kialakítása érdekében.

Magyarországot az INASP két oldalról is segítheti:

- egyrészt előmozdíthatja a magyar könyvtárak által elsősorban a környező országok számára felajánlott művek megfelelő elhelyezését, hasznosítását;
- másrészt segítséget nyújthat ahhoz, hogy egyes tudományos, esetleg közművelődési könyvtárak adományként hozzájuthassanak szakirodalomhoz.

Az *INASP Titkárság* címe: P.O.Box 2564, London W5 1ZD, Nagy-Britannia.

UNESCO: A Memoria Mundi program keretében készített CD-ROM a Cseh Nemzeti Könyvtár történelmi értékű állományáról

Az UNESCO, mint arról már beszámoltunk, a Memoria Mundi program keretében arra törekszik, hogy a világ irodalmi örökségének veszélyeztetett darabjait az utókor számára megőrizze, konzerválja. Így került sor a *Cseh Nemzeti Könyvtár* régi könyvekből álló gyűjteménye CD-ROM formában történő rögzítésére. A művekről cseh, angol és francia nyelven annotációk készültek, amelyek ugyancsak megjelennek az optikai lemezeken.

Magyarországot a program természetesen ugyan csak nagymértékben érintheti; példaként a Corvinák világszerte szétszórt gyűjteményének vagy a Széchényi Könyvtár XIX. századi gyűjteményének elektronikus formában történő rögzítésére és közreadására gondolhatunk. A programban való részvétel konkrét lehetőségeire vissza fogunk térni.

Vásárhelyi Pál

(Budapesti Műszaki Egyetem, Könyvtár és Tájékoztatási Központ)

**Beszámoló két konferenciáról
(4. ALEPH Users Meeting, 1. International Conference on Grey Literature)**

Időben az első, amelyet a Budapesti Műszaki Egyetemen (BME) rendeztek, nem is a komoly konferencia elnevezést viselte, hanem az *ALEPH felhasználóinak negyedik találkozájaként* (4. ALEPH Users Meeting) szerepelt. A BME Könyvtár és Tájékoztatási Központ (KTK) szervezésében és az ExLibris Ltd., az ALEPH YISSUM, valamint az IBR General Kft. közreműködésével 1993. október 11–12-én 11 ország ALEPH felhasználói találkoztak, közel nyolcvan az egyetem rektori tanácstermében. A résztvevők – a magyarokon kívül – 10 országot képviseltek (Csehország, Dánia, Izrael, Lengyelország, Németország, Olaszország, Spanyolország, Svájc, Szlovákia, USA). A felhasználói találkozók célja, hogy azok a könyvtárosok és rendszerszervezők, akik könyvtárakban az ALEPH rendszerrel dolgoznak, kicseréljék tapasztalataikat, ismerjék eredményeiket, nehézségeiket.

Az első napi felszólalások közül néhány, hálózatot bemutató ismertetés érdemel említést, pl:

- A spanyolok központi katalógust építenek (Catalogos Informatizados de la Red de Bibliotecas del CSIC = CIRBIC) 20 város 96 könyvtárának állományából, amely jelenleg 317 652 könyv és 36 183 folyóiratcím rekordját tartalmazza.
- Az ITALE olasz hálózat (Italian ALEPH Network) öt egyetemi hálózat (Pisa, Calabria, Genova, Siena, Udine) 800 000 rekordját teszi hozzáférhetővé.
- A bergamói és milánói egyetemeken kívül még a firenzei és római szakkönyvtári és egyházi könyvtári hálózatok alkalmazzák eredményesen az ALEPH rendszert.
- A CASLIN-projektben (Czech and Slovak Library Information Network) két cseh és két szlovák könyvtár vesz részt, éspedig: a két nemzeti könyvtár (Prága és Türocszentmárton), egy állami tudom-

ányos könyvtár (Brünn), valamint egy egyetemi könyvtár (Pozsony). (1993 decemberében a prágai Állami Műszaki Könyvtár is csatlakozott a projekthez, és további könyvtárak csatlakozása van előkészületben.)

A projekt célja a könyvek és periodikumok központi katalógusa, az osztott katalogizálás (UNIMARC alapon).

- További felszólalók a magyar alkalmazásokról, dán, svájci, olasz, lengyel, izraeli, USA-beli tapasztalatokról és problémákról számoltak be.

A második napon a cég képviselői ismertették a legújabb fejlesztési törekvéseket, a 3.2–4 verzió újdonságait az egyes modulokban.

1994-ben *Frank Róza* (BME KTK) lesz az ALEPH rendszert használó könyvtárak nemzetközi egyesületének (International Consortium of ALEPH Users = ICAU) titkára. A következő találkozóra 1994-ben Madridban kerül sor.

A másik nemzetközi konferenciát Amszterdamban rendezték meg 1993. december 13. és 15. között. Ez a rendezvény az első nemzetközi konferencia volt a *szürke irodalom* témaköréből (First International Conference on Grey Literature), s mint ilyen, a disszertációk, kutatási jelentések, konferenciakiadványok könyvtári vonatkozású problematikáját tárgyalta. A röviden GL '93-nak nevezett konferencia szervezője a TransAtlantic International Conference and Translation Bureau volt, fő szponzora pedig a Szürke Irodalom Hasznosításának Európai Szövetsége (European Association for Grey Literature Exploitation = EAGLE). További szponzorok, illetve kiállítók a következők voltak: Library of Congress, British Library, FID, IFLA, EBSCO, JICST, NTIS, KNAW.